

ΚΡΙΤΙΚΟΣ : ΑΘΗΝΑ ΣΧΙΝΑ

ΑΦΟΡΜΗ : ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΣΤΗ GALLERY TITANIUM, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1998, ΑΘΗΝΑ

(ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΑ ΤΡΙΠΤΥΧΑ ΚΑΙ ΟΛΟΚΛΗΡΗ Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ & ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ)

Οι παρατηρήσεις των εικόνων της πραγματικότητας συνεχώς αλλάζουν τις όψεις της. Η χρονική στιγμή, οι τόνοι του φωτός και της σκιάς, οι τροποποιήσεις των χρωμάτων σύμφωνα με τις γωνίες πρόσληψης των ιδιαιτεροτήτων του «θέματος», αλλά και σύμφωνα με τις διαθέσεις ή τις ψυχικές ενορμήσεις του θεατή, αποτυπώνουν περισσότερο από τις εικόνες, τις μεταισθήσεις που αφήνει το πέρασμα τους στο βλέμμα. Η μνήμη κατόπιν κάνει την δική της επεξεργασία, τις δικές της επιλογές. Εικόνες, επιθυμίες και αισθήματα διαπλέκονται και με τον χρόνο αλλάζει η «χημεία» τους. Όταν στιγμές του παρελθόντος ανακαλούνται από τον καλλιτέχνη για να συνδυαστούν με εκείνες του παρόντος, παρεμβαίνει μια τρίτη διαδικασία και αυτή είναι η εκφραστική γλώσσα, μέσω της οποίας χρώματα, μορφώματα και χειρονομίες, παίρνουν υπόσταση.

Η γλώσσα της τέχνης δεν αναπαριστά την πραγματικότητα και δεν έχει κανέναν λόγο να την μιμείται. Αναδημιουργεί μια καινούρια πραγματικότητα, μέσα στην οποία λειτουργούν μεταμορφώσεις και συνειρμοί, ζωντανεύοντας και δίνοντας διάρκεια σ' ό,τι φθείρει ο χρόνος.

Ο καλλιτέχνης επιδιώκει συνήθως, μέσα από την μορφοποιητική του διαδικασία, να διασαλεύσει τις συμβάσεις της καθηλωτικής λογικής, μεταμορφώνοντας τις σημασίες που αφήνουν πίσω τους οι εντυπώσεις κι αναστέλλοντας την επενέργεια του χρόνου που αλλοιώνει τα υποφώσκοντα νοήματα τους. Οι μορφές, μέσα από την δημιουργική διεργασία, μπορεί να αποκτούν πειστικότητα και αληθοφάνεια, αλλά περισσότερο ακόμη κι απ' αυτές κερδίζουν μια υπερβατική ζωή, που δεν εμποδίζεται από κανένα σύνορο, καμμιά φενάκη.

Έχοντας αποκομίσει αρκετές εμπειρίες κι έχοντας επεξεργαστεί, εδώ και πολλά χρόνια τα βιώματα της, η Μαρία Κομπατσιάρη, προσπαθεί να σχεδιάσει ένα δικό της εικαστικό ταξίδι, στα κρησφύγετα του νου και της φαντασίας. Παρατηρεί και ανακρατεί εικόνες κι εντυπώσεις από βλέμματα και συναναστροφές, μνήμες και περιπέτειες από ανθρώπους που γνώρισε, τοπία που περπάτησε και άλλα που διαισθάνθηκε, ήχους, μυρωδιές και χρώματα που διήνυσαν την τροχιά τους κι έσβησαν, όπως τα αυγουσιτιάτικα πεφταστέρια. Επιθυμώντας να αποτυπώσει τον πόνο και την χαρά, τις λάμπεις που έχασαν το φως τους και το αποζητούν, αλλά και τις ελπίδες που πάντα προσμένουν να λυτρώσουν τις εικόνες ζωής απ' το σκοτάδι της λήθης και του αφανισμού τους, η ίδια ζωγραφίζει, εξορκίζοντας τον χρόνο και τα δεινά του.

Η Μαρία Κομπατσιάρη, μέσα από την αμεσότητα της χειρονομίας και με υλικό της τα διάφορα χρωματιστά μελάνια που διατηρούν την ελαιώδη τους υφή, χρησιμοποιεί την τεχνική της μονοτυπίας, σε αρκετά της έργα, όπου κατόπιν δημιουργεί πάνω στις μορφοποιημένες επιφάνειές της, εικαστικές παρεμβάσεις.

Η επιλογή της συγκεκριμένης τεχνικής έχει εκλεκτικές συγγένειες, αλλά και αποκλίσεις από την ακουαρέλλα. Οι συγγένειες επικεντρώνονται στον αποκλεισμό κατ' αρχήν του λάθους και των επικαλύψεων του, προϋποθέτοντας μια μακροχρόνια προγενέστερη σχεδιαστική άσκηση.

Η ζωντάνια και η αμεσότητα του χρώματος είναι επίσης ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα και των δύο τεχνικών, με διαφορά ότι στην χρησιμοποιούμενη τεχνική της ζωγράφου, το χρώμα διατηρεί την λάμψη, το βάθος και την αισθαντικότητά του, χωρίς να πέφτουν οι τόνοι του με την απορρόφηση από τους πόρους του χαρτιού.

Η αναφορά, κατά βάση, στην τεχνική προσδιορίζει τις εκδοχές της πραγματικότητας όσο και της φαντασίας που επιθυμεί να εκφράσει ο δημιουργός, πόσο μάλλον όταν, στην συγκεκριμένη περίπτωση, η Μαρία Κομπατσιάρη θέλει να μεταδώσει μέσα από τα έργα της, εσωτερικευμένες καταστάσεις, που ξαναζωντανεύουν την όραση.

Η πραγματικότητα έχει χίλια πρόσωπα, όσα και τα βλέμματα των ανθρώπων. Την ζωγράφο απασχολεί ο μικρόκοσμος του καθημερινού περιβάλλοντος, οι λεπτομέρειες που λανθάνουν συνήθως της προσοχής, καθώς οι εποχιακές αλλαγές. Το φως και η κάθε ατμόσφαιρα ποικίλλουν. Οι αλληλεπενέργειες της ανταύγειας και οι αντανάκλασεις ή οι συνδυασμοί της ρευστότητας του ενός χρώματος που ενώνεται κι άλλοτε διαχωρίζεται από το άλλο,

δημιουργούν μια στρωματογραφία ύφους και χροιάς διαφόρων τοπολογικών περιπετειών της φόρμας. Οι σχηματισμοί της φόρμας που συγκεκριμενοποιείται σε αναγνωρίσιμες κάποτε μορφές, αλλά τις περισσότερες φορές παραμένει αφαιρετική, εκδηλώνεται με εξπρεσιονιστικό τρόπο, ως γραφή της ίδιας της εσωτερικευμένης χειρονομίας.

Τοπία θαλασσινά, φυτά που ριζώνουν στις ξέρες ή σε βραχώδεις πλαγιές, ρυάκια και χείμαρροι, μονοπάτια σε δασώδεις εκτάσεις ή σε ξέφωτα, είναι ορισμένες διαδρομές που αφηγηματικά, θαρρεί κανείς, ακολουθεί το βλέμμα. Τίποτα ωστόσο δεν συγκεκριμενοποιείται. Όλα θυμίζουν μορφές και παραπλανούν ταυτοχρόνως το νου, σ' ένα βασίλειο της ορμέμφυτης φαντασίας, όπου η μια φόρμα διαπλέκεται με την άλλη, σ' αυτόν τον εσωτερικό χάρτη δονήσεων και παλμών ζωής, της ζωγράφου.

Χώρος και φως ταυτίζονται με τις ογκοπλαστικές δυνατότητες του χρώματος και της αυτοματικής χειρονομίας της ζωγράφου, θυμίζοντας τους τρόπους ενός εσωτερικού μονολόγου ο οποίος επιζητεί αποδέκτες. Και οι αποδέκτες – θεατές της Μαρίας Κομποτσιάρη είναι τα αισθαντικά βλέμματα όσων γυρεύουν να ανιχνεύσουν τις ποικιλίες και ποιότητες των ρυθμών και σημασιών ζωής, στην αθέατη πολυπλοκότητα που κρύβει μια επιφανειακή απλότητα.

Η ζωγράφος αποτυπώνει την μεταίσθηση των πραγμάτων, μέσα από την μετάπλαση των διαπραγματεύσεων του υλικού της. Ο χρόνος μιας ανάκλησης της στιγμής που έχει παρέλθει, επανακάμπτει στα έργα της, φορτισμένος από δεκάδες ενδιάμεσες εμπειρίες και βιώματα που ταυτοχρόνως μετουσιώνονται. Ο κλίμακες αλλάζουν. Τα μικρά μεγιστοποιούνται και ο μακρόκοσμος αποκτά την πολυτιμότητα της παραμελημένης λεπτομέρειας, σ' αυτά τα ενορατικά τοπία που αποτυπώνονται με ποιητικότητα και νοσταλγία, με λυρισμό και δυναμισμό, διαγράφοντας, στον ορίζοντα μιας τέτοιας θέασης, τα μυστικά και τα αινίγματα ενός κόσμου που χάνεται και επανεμφανίζεται, όπως οι ανακυκλώσεις των φαινομένων της ζωής.

ΑΘΗΝΑ ΣΧΙΝΑ

Κριτικός & Ιστορικός της Τέχνης